

Ik zie... ik zie... wat jij niet ziet...

Beeld-taal-beschouwing!

1 november 1994

Auteur: Riet Jeurissen

Volume: 24

Nummer: 2

Pagina's: 17-22

Documenten

- [vonk_jrg24_018.pdf](#)

ik zie ik zie wat jij niet ziet beeld taal beschouwing riet jeurissen je kan er niet omheen steeds meer beelden allerhande dringen zich op in onze maatschappij een vorm van didactisch ing rijpen in het kijken en in het verwoorden van wat jonge kinderen allemaal zien kan niet langer uitblijven nu is het wel zo dat beeldmateriaal reeds jaar en dag deel uitmaakt van het kleuterklasinterieur toch zie je binnen deze wereld betekenisvolle verschuivingen een grote toename van en va riatie in visueel materiaal een meer functionele en gerichte aanpak een betere integratie bij het oefenen van tal van communicatieve vaardigheden p de vraag van twee van kijken op school mijn aspirant kleuterleiders anja robijns en hun zoektocht naar achtergrondinformatie tanja bokken om hun in verband met aanbod van beeldmateriaal eindwerk in het teken te en beeldtaalverwerving van jonge kinderen stellen van het ontwerpen en strandde snel op een gebrek aan samen didactisch vertalen van prentma hangend en didactisch hanteerbaar onder teriaal voor kleuters ben ik dan ook gretig zoekmateriaal jos thijsens opmerking ingegaan beiden hadden in de loop van als zou wild kijken een veel beoefende vaar digheid zijn op school kreeg vanuit theo ri e hun opleiding heel wat prentmateriaal ver en praktijk een nieuwe voedingsbodem zameld aangepast ontworpen en er zo mogelijk taalactiviteiten aan gekoppeld het kleuters kijken gretig de hele dag door leek hun nu boeiend om in functie van hun nemen ontelbare indrukken op voordat dit doelgroep eens achter het beeld te kijken zomaar kijken verandert in een bewust zien in een selectief k ri tisch interpreterend hoe leer je een kind gericht kijken zijn bekijken hee ft het kind een hele ontwikke waarneming interpreteren verwoorden ling doorgemaakt het kijken verloopt en eventueel creatief omzetten immers in verschillende stadia van het lou aan welke criteria moet een prent vol ter zichtbare naar het beseffen van het aan doen in functie van taalvaardigheidson vullend onzichtbare van de compositie naar derwijs het vertalen van de symboliek wanneer en hoe schakel je in je didac wanneer de kleute rl eidster het bekijken van tisch handelen een beeld in beeldmateriaal nu af en toe gericht bege nov dec 1994 nummer 2 24e jaargang nr igi 18 leidt door het stellen van vragen door een van

beeld en taalvorm beelden vertaal je bewuste aandacht voor relaties vormen natuurlijk steeds vanuit je eigen cultureel plaats opent zich voor de kinderen een ervaringsgegeven een gegeven waarmee je nieuwe wereld met haast onbegrensde zeker rekening moet houden bij het opbouw mogelijkheden taal is een middel bij uitstek wen van je leerlijn om je wereld te ordenen te structureren te begrijpen en verdient in relatie tot beeld impressies dan ook de nodige taaldidactische praktijkinvulling aandacht als studenten kregen anja en tanja vaak de taalactiviteit praten bij platen op doorgaans beeldtaalbeschouwing bedoelde men hiermee het aanbieden van een thematische plaat waarop de kleuters kijken zou volgens een aantal didactici bin dan vrij mochten reageren af en toe bijgeen het taalonderwijs zeker als vaardigheid stuurd door de leidster deze plaat was moeten worden geoefend omdat het beeld vaak te statisch te beperkt of te druk en je deel uitmaakt van de verzameling taal kon er alle kanten mee op beeldtaal klanktaal gebarentaal boven dien liggen in het beeld verschillende functies daar je in het kleuteronderwijs in een taal ties vervat de signaalfunctie de symbool verwervingsfase zit waarin de woorden functie en de communicatieve functie schatontwikkeling een grote rol speelt schuilt het gevaar dat zowel de voorstelling net zoals taalbeschouwing vraagt beeld als het gebruik van de platen zich beperkt taalbeschouwing om een aparte attitude tot het benoemen van hetgeen afgebeeld om een verwondering t o v beeld en taal staat vaak bleek er weinig aandacht voor die leidt tot een interpretatie tot een geïntegreerde taalgebruik taaldenrelaties taal vormen greerde verwerking tot een adequaat en kortom taalbeschouwing communicatief verwoorden tot een analyse r ifrr i 5 r i r f r 1 irr i jrr f f 4 l mn 24e jaargang nummer 2 nov dec 1994 b v in verband met thema taaldenkrela anja en tanja vestigden hun aandacht dan t ies instructiewoorden ook op o a de samenstelling en de variatie van de plaat in relatie tot haar doel op de inkleding omkadering verzorgen dat wil situering en opbouw van de activiteit op de zeggen de kern van de prent situeren in vraagstelling in functie van taalactivering op een groter geheel de stappen in de evolutie van de beeldtaal b v een verhaal lied gedicht voorwerp ontwikkeling raadsel een rode draad kiezen dat wil zeggen een middel om de kinderen te begelei aandachtspunten den op hun kijk en ontdekkingstocht b v een interactieve vertelling een lei de plaat moet dend figuurtje een overstapmuziekje kerndoel duidelijk weergeven taalspelletjes voorwerpen puzzelele nieuwsuaarde bevatten menten herkenbaar en vatbaar zijn associaties tot eigen realiteit oproepen een vrij waarnemingsmoment voorzien actie handelingen humor verrassingen de geleide waarneming analyseren met inhouden extra aandacht voor vraagstelling info gevarieerde materialen bevatten momenten taalspelletjes doelwoorden een overzichtelijke opbouw weergeven verwerking er bestaan verschillende soorten platen via een gevarieerde taaluitnodigende themaplaat b v herfst vliegen moeder vraagstelling cf schema balans dag bang zijn voldoende infomomenten inlassen waar zoekplaat b v verschillen discrimineren door de kinderen nieuw materiaal aange van vormen letters fouten tegenstellin reikt krijgen om verder over te praten en gen rijmparen woorden met dezelfde zich te bevragen begin of eindklank zoeken zintuigenplaat b v voelen ruiken taalspelletjes tussendoor o a in verband oren geheugenspel met doelwoorden rijmen doe opdrach associatie-

plaat b v gevoelens koppelen ten werken stimulerend en taalbeschou aan plaat-
gegevens schaduwen wend via de inkleding van een spel staat instructieplaat b v
recepten samenstel de kleuter stil bij zijn en andermans taal lingen vormen picto-
grammen strippenplaat b v ordenen prentlezen groeiplaat b v puzzels collage
losse plaatgegevens in compositie brengen slotbeschouwing naar aanleiding van
een gesprek wild kijken is er voor anja en tanja niet opmerking deze indeling geldt
louter als meer bij experimenterend met prentcom een vorm van classificatie die
rekbaar is in posities vorm en materie verrassende functie van het hoofddoel in-
houden zorgen zij ervoor dat kijken de moeite waard wordt de kleuter voelt zich al
vraagt elk plaattypen om een specifieke via een situationele aanzet meegetroond
verwerking toch zijn er enkele algemeen voor een boeiende kijktocht het leren ver-
geldende didactische tips talen van deze wisselende kijkervaringen naar anderen
toe blijft een hoofddoel een woordveld in functie van het doel opstellen nov dec
1994 nummer 2 24e jaargang nm 20 informatievragen geheugen vragen opzeggen
identificeren herinneren waarnemen ti ze z n voorspelbaar vragen naar feiten en
gebeurtenissen benoemen opzeggen wagen naar ervaringen intentievragen vra-
gen naar gevoelens vragen naar motieven convergente vragen uitleggen relaties
leggen vergelijken onderscheiden combineren classificeren denk vragen diver-
gente vragen voorspellen veronderstellen afleiden reconstrueren problemen
oplossen bedenken s de antwoorden zijn minder voorspelbaar evaluatievragen beo-
ordelen waarden toekennen verdedigen rechtvaardigen toetsen mn 24e jaargang
nummer 2 nov dec 1994 als je zo te werk gaat merk je dat kleuters doorlichten
van prentmateriaal in functie van prenten steeds kritischer waarnemen en ver-
hoogde taalvaardigheid een houding die associatiever bespreken van de leidster
alleen maar kan leiden tot een verrijkende vraagt het echter wel om een voort-
durend beeldtaalbeschouwing trouwens als je kijkt zie je als je goed kijkt zie je
wat je nog nooit hebt gezien als je goed kijkt ben je nooit gezien riet jeurissen vens-
traat 26 3700 tongeren vreren bibliografie bokken t wat heb jij veel te vertellen
hasselt hpigoh 1993 robijns a laat wat van je horen hasselt hpigoh 1993 nov dec
1994 nummer 2 24e jaargang ir i toch wel wanneer u er rekening mee houdt dat u
vanaf 15 abonnementen gratis de praktische wenken ontvangt een bijlage met een
mogelijke lesstrategie een werkblad voor de leerlingen toetsmateriaal enz waar-
van de helft zich expliciet tot de leerkracht nederlands richt vanaf 15 abonne-
menten betaalt u resp 335 en 390 fr voor een volledige jaargang van blikopener en re-
flector u hebt er nog geen twee bioscoopkaartjes voor daarbij komt dat u per schi-
jf van 15 abonnementen een gratis exemplaar ontvangt blikopener en reflector be-
spreken de actualiteit op een begrijpelijke manier bieden achtergrondinformatie
stof tot discussie kaarten allerlei maatschappelijke problemen aan en hebben het
expliciet over de literatuur rubriek door de auteur gesigneerd en de taal we zen-
den het u graag toe neem contact op met tine berghmans of isabelle de becker op
het nummer 03 324 38 90 of stuur een briefje naar keesing uitgevers keesinglaan
2 20 2100 deurne